

**Оптимізація витрат та організація обліку таропакувальної галузі:
підходи залежно від розміру та форми власності підприємств**

Луців Андрій Ярославович

аспірант, Державний торговельно-економічний університет,

ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-0207-9194>

Прийнято: 16.12.2024 | Опубліковано: 29.12.2024

***Анотація.** Метою дослідження було визначення шляхів оптимізації витрат на підприємствах таропакувальної галузі залежно від розміру та форми власності підприємств в умовах сучасної економічної нестабільності. Методи дослідження включали системний підхід до аналізу внутрішніх та зовнішніх факторів, що впливають на витрати підприємств. витрат, а також підвищення їх стійкості до економічних змін. Результати дослідження підтверджують, що ефективне управління витратами можливе через інтеграцію новітніх технологій, автоматизацію процесів, а також застосування інноваційних підходів до фінансового планування. Однак для малих та середніх підприємств важливо враховувати обмеженість ресурсів і необхідність застосування гнучких, адаптивних стратегій. Результати підтверджують, що успішна оптимізація витрат на малих та середніх підприємствах можлива лише за умови комплексного підходу, який включає не тільки зниження витрат, але й адаптацію до змінюваних зовнішніх економічних умов. Для підвищення ефективності цієї галузі необхідно оптимізувати витрати, включаючи енергоносії, сировину,*

трудові ресурси, амортизацію основних засобів, логістику та адміністративні витрати. Основні напрямки оптимізації витрат включають впровадження новітніх технологій і автоматизацію процесів, що знижує залежність від ручної праці та підвищує продуктивність. Інвестиції в енергоефективні технології та інноваційні матеріали допомагають знизити витрати на енергоресурси. Окрім цього, оптимізація управління запасами та логістичних ланцюгів дозволяє зменшити витрати на транспортування та зберігання продукції. Управління трудовими ресурсами також відіграє важливу роль: підвищення кваліфікації працівників сприяє покращенню продуктивності та зниженню кількості дефектів. Загалом, ефективне управління витратами на всіх етапах виробництва сприяє підвищенню фінансових результатів і конкурентоспроможності підприємств таропакувальної галузі. Запропоновані стратегії дозволяють не лише підвищити ефективність витрат, а й забезпечити стійкість підприємств у кризові періоди, що є особливо важливим в умовах глобальних економічних змін. Дослідження робить значний внесок у розробку нових практичних підходів до управління витратами на підприємствах в умовах економічної нестабільності.

Ключові слова: виробничі процеси, управління ресурсами, логістика, управлінські рішення, фінансовий контроль, автоматизація обліку.

Cost optimization and accounting organization in the packaging industry: approaches depending on the size and form of ownership of enterprises

Andrii Lutsiv

State university of trade and economics, ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-0207-9194>

Abstract. *The purpose of the study was to determine ways to optimize costs at enterprises in the packaging industry, depending on the size and form of ownership of enterprises in the conditions of modern economic instability. The research methods included a systematic approach to the analysis of internal and external factors affecting the costs of enterprises. costs, as well as increasing their resilience to economic changes. The results of the study confirm that effective cost management is possible through the integration of the latest technologies, process automation, and the application of innovative approaches to financial planning. However, for small and medium-sized enterprises, it is important to take into account the limited resources and the need to apply flexible, adaptive strategies. The results confirm that successful optimization of costs at small and medium-sized enterprises is possible only with a comprehensive approach, which includes not only cost reduction, but also adaptation to changing external economic conditions. To increase the efficiency of this industry, it is necessary to optimize costs, including energy, raw materials, labor, depreciation of fixed assets, logistics and administrative costs. The main directions of cost optimization include the introduction of new technologies and automation of processes, which reduces dependence on manual labor and increases productivity. Investments in energy-efficient technologies and innovative materials help reduce energy costs. In addition, optimization of inventory management and logistics chains allows you to reduce costs for transportation and storage of products. Labor management also plays an important role: improving the skills of employees helps to improve productivity and reduce the number of defects. In general, effective cost management at all stages of production helps to increase the financial results and competitiveness of enterprises in the packaging industry. The proposed strategies allow not only to increase cost efficiency, but also to ensure the stability of enterprises in times of crisis, which is especially important in the context of global economic changes. The study makes a significant contribution to the development of new practical approaches to cost management at enterprises in conditions of economic instability.*

Keywords: *production processes, resource management, logistics, management decisions, financial control, accounting automation.*

Постановка проблеми. В умовах економічної нестабільності, глобалізації та швидких змін в ринкових умовах, підприємства таропакувальної галузі зіштовхуються з необхідністю ефективного управління витратами для забезпечення своєї конкурентоспроможності та виживання. Однак більшість існуючих підходів до оптимізації витрат зосереджуються на великих корпораціях і часто не враховують специфіку малих та середніх підприємств, які мають обмежені ресурси та потребують адаптованих стратегій для досягнення ефективності. Недостатнє вивчення питань адаптації до економічних змін та ефективного використання обмежених ресурсів може призвести до низької ефективності або навіть банкрутства малих та середніх підприємств. Актуальність проблеми значно зростає в умовах нестабільної економічної ситуації, коли підприємства змушені пристосовувати свої стратегії до постійних змін у зовнішньому середовищі, таких як зміни в податковій політиці, інфляція, або коливання валютних курсів. У цьому контексті, важливою є розробка нових стратегій оптимізації витрат, що враховують не тільки внутрішні фактори, але й зовнішні виклики.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Таропакувальна галузь відіграє ключову роль у забезпеченні ефективності логістичних процесів та збереженні якості продукції. В умовах постійної конкуренції та змінюваних економічних реалій оптимізація витрат на таропакування стає важливим завданням для підприємств різних розмірів і форм власності. Раціональна організація обліку витрат у цій сфері дозволяє забезпечити більш точне планування та контроль фінансових потоків. Залежно від розміру підприємства та його організаційно-правової форми, застосовуються різні підходи до оптимізації витрат та організації обліку, що визначає

ефективність управлінських рішень і здатність підприємства до адаптації в умовах змінюваного ринку [1,2].

Відомо, що ефективне управління витратами на упаковку та правильна організація обліку мають безпосередній вплив на фінансову стійкість та конкурентоспроможність підприємств. Одним із важливих аспектів є дослідження витрат на упаковку та їх оптимізація через впровадження новітніх технологій та інноваційних матеріалів. Зокрема, роботи, присвячені аналізу використання біорозкладних матеріалів та нових видів пакувальних технологій, наголошують на важливості зменшення витрат на виробництво упаковки, зокрема у малих і середніх підприємствах, де кожен елемент витрат має критичне значення для досягнення прибутковості [3-4].

Праці, Р. Roffia (2024) та W. Khalid (2022), що стосуються організації обліку витрат на упаковку, демонструють важливість застосування сучасних облікових систем, таких як автоматизація процесів та впровадження інтегрованих інформаційних технологій для управління витратами на упаковку [5-6].

Дослідження щодо специфіки обліку в залежності від форми власності підприємства вказують на різні підходи в організації фінансового обліку та контролю витрат. Так, на думку Т. Melikhova & Y. Melikhov (2023), для великих корпорацій часто застосовуються складніші методи обліку витрат, у той час як малі підприємства орієнтуються на спрощені моделі, що дозволяє їм оперативно реагувати на зміни в ринку та адаптувати свою стратегію до зовнішніх умов [7].

Результати останніх досліджень підтверджують важливість застосування різноманітних підходів до організації обліку та оптимізації витрат на упаковку залежно від розміру та форми власності підприємства. Зокрема, для малих і середніх підприємств особливу роль відіграють спрощені облікові системи, які дозволяють швидко адаптуватися до змінюваних умов ринку. Водночас великі підприємства з більш складною структурою часто використовують інноваційні методи обліку витрат, зокрема методи з

урахуванням вартості життєвого циклу продукції, що дозволяє зменшити загальні витрати та підвищити точність фінансового планування [8].

В рамках великих корпорацій, де масштаби виробництва і обсяги пакувальних витрат значні, виявлено ефективність застосування автоматизованих систем обліку, які інтегруються з ERP-системами і дають змогу зменшити витрати на кожному етапі виробництва. Такий підхід дозволяє не лише знижувати витрати, але й забезпечити точний контроль за усіма фінансовими потоками, що є критично важливим для великих підприємств, які працюють на міжнародних ринках [9-10].

Таким чином, останні дослідження підтверджують, що для забезпечення конкурентоспроможності підприємства у таропакувальній галузі важливим є не тільки оптимізація витрат на упаковку через інновації та автоматизацію, але й правильна організація обліку витрат, що залежить від розміру і форми власності підприємства. Впровадження сучасних методів обліку та управління витратами допомагає підприємствам підвищувати ефективність і адаптуватися до вимог змінного ринку.

Проте, існує низка важливих наукових прогалин і проблем, які ще не були повністю вирішені і потребують подальшого вивчення. Зокрема, недостатньо уваги приділяється практичним рекомендаціям для підприємств різних типів, зокрема малих і середніх, щодо оптимізації витрат на таропакування. Більшість досліджень зосереджена на великих корпораціях, де вже застосовуються складні облікові системи, в той час як для малих підприємств відсутні детальні рекомендації, що обмежує їх здатність ефективно управляти витратами. Окрім того, недостатньо вивчені можливості використання автоматизації та цифрових технологій для оптимізації обліку витрат на упаковку, що могло б сприяти значному зниженню підвищенню конкурентоспроможності підприємств різних форм власності.

Дане дослідження пропонує новий внесок у науку, оскільки розглядає не лише стандартні методи оптимізації витрат, але й адаптацію до економічної

нестабільності. Особлива увага приділяється малим та середнім підприємствам, що мають унікальні потреби й виклики в умовах глобалізації та фінансової невизначеності. Це дозволяє заповнити прогалини в існуючих дослідженнях, орієнтуючись на створення конкретних практичних рекомендацій.

Метою цієї статті є дослідження шляхів оптимізації витрат на підприємствах таропакувальної галузі залежно від розміру та форми власності в умовах сучасної економічної нестабільності. Актуальність даного дослідження зумовлена необхідністю пошуку ефективних механізмів зниження витрат, що дозволяють підприємствам підвищити свою рентабельність, зберігати конкурентоспроможність та адаптуватися до постійно змінюваного економічного середовища. Завдання дослідження включають:

1. аналіз основних витрат підприємств таропакувальної галузі, що дозволить визначити ключові напрямки для оптимізації.
2. оцінку існуючих методів оптимізації витрат в умовах економічної нестабільності, зокрема, шляхом впровадження інноваційних технологій, автоматизації процесів і цифровізації управління.
3. розробку рекомендацій щодо впровадження стратегій з оптимізації витрат, які сприяють зниженню виробничих витрат, покращенню ефективності ресурсів та збільшенню рентабельності підприємств.

Цілі дослідження є обґрунтованими та науково аргументованими, оскільки оптимізація витрат є ключовим аспектом для забезпечення ефективності підприємств в умовах економічної глобалізації та нестабільності. Зміни в ринковому середовищі, зокрема зростання вартості енергоресурсів і змінні умови кредитування, підвищують важливість управління витратами. Визначення ефективних шляхів оптимізації витрат дозволить підприємствам не тільки зберегти стабільність, але й створити передумови для стійкого розвитку в майбутньому.

Виклад основного матеріалу дослідження. Таропакувальна

промисловість відіграє ключову роль у забезпеченні безперебійного функціонування багатьох секторів економіки. Від якості та ефективності пакування залежить збереження продукції під час транспортування, зберігання та реалізації [11]. У сучасних умовах глобалізації та зростання екологічних вимог галузь зіштовхується з викликами, які вимагають не лише оптимізації витрат, але й впровадження інноваційних підходів до виробництва.

Значення ефективного обліку витрат зростає, оскільки витрати на виробництво тари та пакувальних матеріалів суттєво впливають на конкурентоспроможність підприємств. Раціональна організація обліку витрат сприяє не лише оптимізації фінансової діяльності, а й забезпечує стійкий розвиток підприємств [12].

Облік витрат у цій галузі базується на двох основних підходах: фінансовому та управлінському обліку. Обидві системи виконують взаємопов'язані функції, спрямовані на забезпечення прозорості даних та підтримку обґрунтованих управлінських рішень.

Фінансовий облік ґрунтується на чинному Плані рахунків, який забезпечує класифікацію витрат відповідно до національних стандартів бухгалтерського обліку (НСБО) або міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ). У межах фінансового обліку витрати групуються за економічними категоріями, такими як виробничі, адміністративні чи збутові витрати. Цей підхід забезпечує підготовку фінансової звітності, але його рівень деталізації зазвичай обмежується загальною аналітикою.

В управлінському обліку підприємства адаптують План рахунків під власні потреби. Впроваджуються додаткові субрахунки або створюється деталізована аналітика для розподілу витрат за продуктами, процесами чи підрозділами. Це дозволяє проводити більш глибокий аналіз витрат, оцінювати їхню ефективність і приймати зважені рішення.

Наказ про облікову політику підприємства традиційно регулює лише фінансовий облік. Однак для ефективного управління витратами необхідно розробляти внутрішні положення для управлінського обліку, які мають визначати:

- порядок калькулювання витрат;
- методи їх обліку та розподілу;
- правила формування звітності;
- принципи аналізу витрат.

Такі документи забезпечують узгодженість процесів та ефективне використання управлінської інформації.

Для підвищення якості обліку витрат на підприємствах таропакувальної промисловості визначаються центри витрат. До них зазвичай належать виробничі підрозділи, адміністративні відділи та допоміжні служби. Такий підхід дозволяє детально аналізувати структуру витрат, оцінювати ефективність роботи кожного підрозділу та виявляти можливості для їх оптимізації.

Впровадженням і веденням управлінського обліку на підприємствах галузі займаються спеціалізовані служби, такі як бухгалтерські відділи, відділи фінансового аналізу або аналітичні команди. Великі підприємства можуть створювати окремі підрозділи або призначати відповідальних фахівців для виконання таких завдань:

- впровадження автоматизованих систем обліку;
- збір, обробка та аналіз даних;
- формування управлінських звітів.

Головною метою цих служб є забезпечення керівництва оперативною, точною та деталізованою інформацією про витрати. Це сприяє підвищенню ефективності прийняття управлінських рішень, оптимізації використання ресурсів і зниженню витрат.

Основною складністю в організації обліку витрат у таропакувальній промисловості є багатогранна структура витрат, яка включає значні витрати

на матеріальні та енергетичні ресурси. Тому організація обліку повинна забезпечувати не лише прозорість витрат, а й можливість ефективного аналізу витрат на кожному етапі виробничого процесу. Важливо розподіляти витрати за різними напрямками, такими як сировина, енергія, робоча сила та екологічні витрати. Особливе значення надається витратам на вторинну сировину та інтеграції екологічно безпечних технологій у виробництво. Екологічна складова є важливою частиною організації обліку витрат, оскільки зважаючи на глобальні екологічні тенденції, дотримання екологічних стандартів не лише впливає на фінансові показники підприємства, але й може зміцнити його позиції на ринку. Врахування витрат на впровадження таких стандартів дозволяє підвищити ефективність виробничих процесів і зміцнити імідж компанії серед споживачів.

Врахування енергозатрат є ключовим аспектом, оскільки виробничі процеси у таропакувальній галузі є енергоємними. Тому важливо здійснювати постійний моніторинг витрат на енергоресурси та застосовувати аналітичні методи для оптимізації енергоспоживання. Це дозволяє знизити витрати та підвищити загальну ефективність виробництва. Крім того, необхідно враховувати специфіку кожного технологічного процесу, що включає виробництво тари, нанесення маркування та обробку пакувальних матеріалів. Кожен з цих етапів має свої особливості, що впливають на структуру витрат.

Впровадження автоматизованих систем обліку є ефективним інструментом для підвищення прозорості та швидкості аналізу витрат. Завдяки автоматизації облікових процесів можна оперативно відстежувати витрати, аналізувати їх та генерувати детальні аналітичні звіти, що дозволяє приймати обґрунтовані управлінські рішення.

Стабільність і ефективність виробничого процесу значною мірою залежать від доступності та вартості енергії. Тому впровадження енергозберігаючих технологій може значно зменшити загальні витрати. Трудові витрати становлять значну частину витратної бази через

необхідність залучення висококваліфікованого персоналу. Раціональне управління людськими ресурсами, автоматизація процесів та оптимізація заробітної плати можуть сприяти підвищенню продуктивності праці.

Амортизаційні витрати пов'язані з експлуатацією обладнання та його оновленням. Регулярна модернізація технічної бази є важливою умовою для забезпечення стабільності та конкурентоспроможності підприємств у довгостроковій перспективі. Логістичні витрати, хоча і є менш значними, відіграють важливу роль у забезпеченні своєчасного постачання матеріалів і доставки готової продукції. Витрати на транспортування можна зменшити за рахунок оптимізації маршрутів, укладення вигідних угод із транспортними компаніями та впровадження ефективних логістичних систем.

Адміністративні витрати є найменшою частиною загальних витрат, проте їхнє управління потребує ретельного контролю. Сюди входять витрати на управління, маркетинг, обслуговування офісів та інші адміністративні функції. Зменшення адміністративних витрат можливе завдяки цифровізації бізнес-процесів та оптимізації управлінських структур (Рис.1).

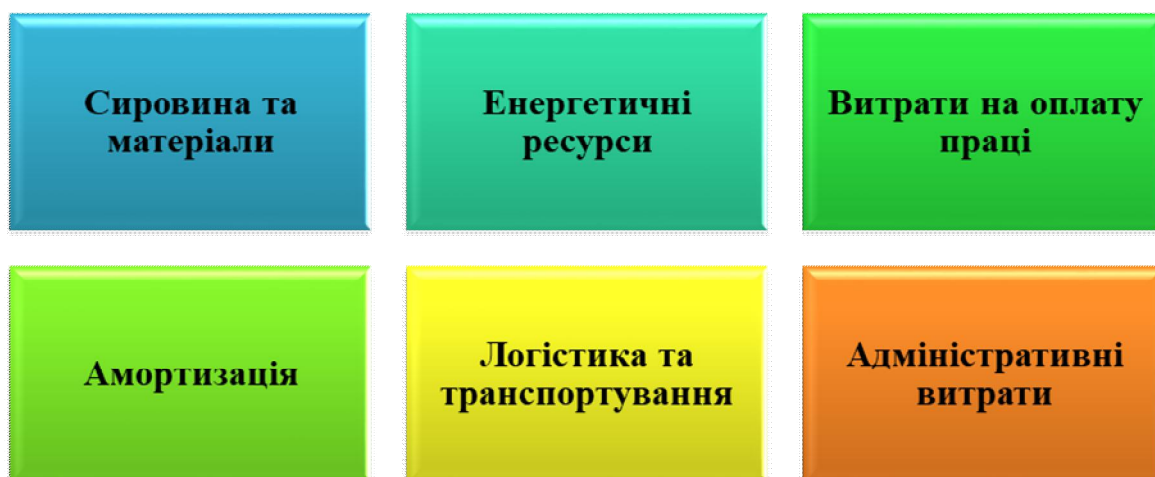

Рисунок 1. Основні статті витрат на підприємствах таропакувальної галузі
Джерело: власна розробка автора на основі [11-12]

Таким чином, ефективне управління всіма статтями витрат сприятиме підвищенню рентабельності підприємств таропакувальної галузі та їхній адаптації до сучасних економічних викликів.

Згідно даних Державної служби статистики України, найбільшу частку займають витрати на сировину, які суттєво зростали щороку, досягнувши піку в 2023 році. Витрати на енергію поступово підвищувалися, але залишаються значно меншими за витрати на сировину. Робоча сила також демонструє стабільне зростання витрат, особливо в 2023 році. Транспортні витрати та інші витрати є найменш значущими категоріями, зі стабільними, незначними змінами протягом аналізованого періоду (Рис.2).

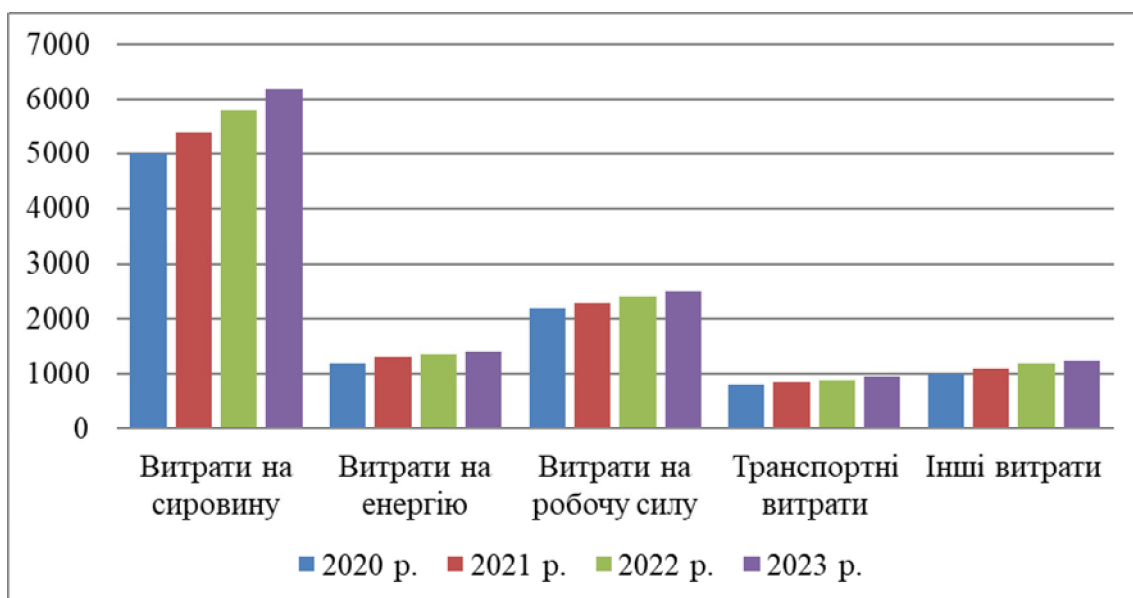

Рисунок 2. Структура витрат на виробництво у таропакувальній галузі (тис. грн)

Джерело: власна розробка автора на основі [13]

Облік витрат суттєво відрізняється залежно від розміру підприємства, що зумовлено масштабом операцій, організаційними можливостями та вимогами до звітності. Зокрема, малі підприємства зазвичай використовують спрощені підходи до обліку витрат. Вони орієнтовані переважно на прямі витрати, такі як витрати на сировину, матеріали та оплату праці, оскільки

ресурси для більш детального аналізу обмежені. Через обмежений штат бухгалтерів і відсутність складних автоматизованих систем, облік витрат ведеться вручну або за допомогою базових програмних засобів. Часто малі підприємства звертаються до послуг аутсорсингових компаній, що дозволяє скоротити витрати на утримання внутрішньої бухгалтерської служби.

Середні підприємства мають більше можливостей для ведення комплексного обліку витрат. Для них характерне використання окремого обліку за видами продукції, що дає змогу краще аналізувати собівартість кожного виду продукції (наприклад, пакети, ящики, контейнери). У цих підприємствах широко застосовуються автоматизовані системи, такі як BAS чи SAP, що спрощує контроль і аналіз витрат. Управлінський облік інтегрується з фінансовим, щоб забезпечити керівництво підприємства інформацією для ухвалення рішень. Окрім цього, особлива увага приділяється оптимізації накладних витрат, наприклад, енергоносіїв і логістики.

Великі підприємства мають значно складнішу систему обліку витрат. Облік деталізується за центрами відповідальності, наприклад, цехами або окремими відділами. Це дозволяє здійснювати точний контроль за витратами на кожному етапі виробництва. Крім того, великі підприємства часто дотримуються міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ), що вимагає високої деталізації даних. ERP-системи інтегрують облік витрат у комплексну систему управління підприємством, забезпечуючи доступ до реального часу даних для аналізу. Окрему увагу приділяють аналізу відхилень фактичних витрат від планових, що допомагає виявляти неефективність і скорочувати витрати. Значна частка витрат великих підприємств пов'язана з інвестиціями в модернізацію обладнання та впровадження інноваційних технологій, що спрямовані на підвищення продуктивності та конкурентоспроможності (Рис.3).

Крім того, форма власності підприємства суттєво впливає на специфіку організації обліку витрат. Цей вплив проявляється у різних аспектах, таких як

регуляторне середовище, фінансова звітність, методи організації обліку витрат та підходи до прийняття управлінських рішень.

Приватні підприємства зазвичай мають більше свободи у виборі методів обліку витрат. Це зумовлено їхньою орієнтацією на рентабельність і гнучкістю в адаптації до ринкових умов. У таких компаніях фінансова звітність часто орієнтована на внутрішнє управління, що дозволяє зосереджуватися на мінімізації витрат, ефективності використання ресурсів і максимізації прибутку. Завдяки автономності управлінських рішень, приватні підприємства можуть оперативно реагувати на зміни в ринковій кон'юктурі та запроваджувати нові підходи до обліку витрат, спрямовані на досягнення стратегічних цілей [14].

На противагу приватним, державні підприємства працюють у жорсткому регуляторному середовищі, яке диктує необхідність дотримання численних нормативних вимог. Фінансова звітність у державному секторі значно більш формалізована, оскільки вона має відповідати стандартам, встановленим на законодавчому рівні, і бути прозорою для контролюючих органів. Основний акцент в організації витрат робиться на ефективності використання бюджетних коштів, що часто обмежує можливості для впровадження інноваційних підходів до обліку або оперативної адаптації до змін ринку. Процес прийняття рішень на таких підприємствах часто ускладнюється бюрократичними процедурами та залежністю від регуляторів, що знижує гнучкість у прийнятті стратегічно важливих рішень.

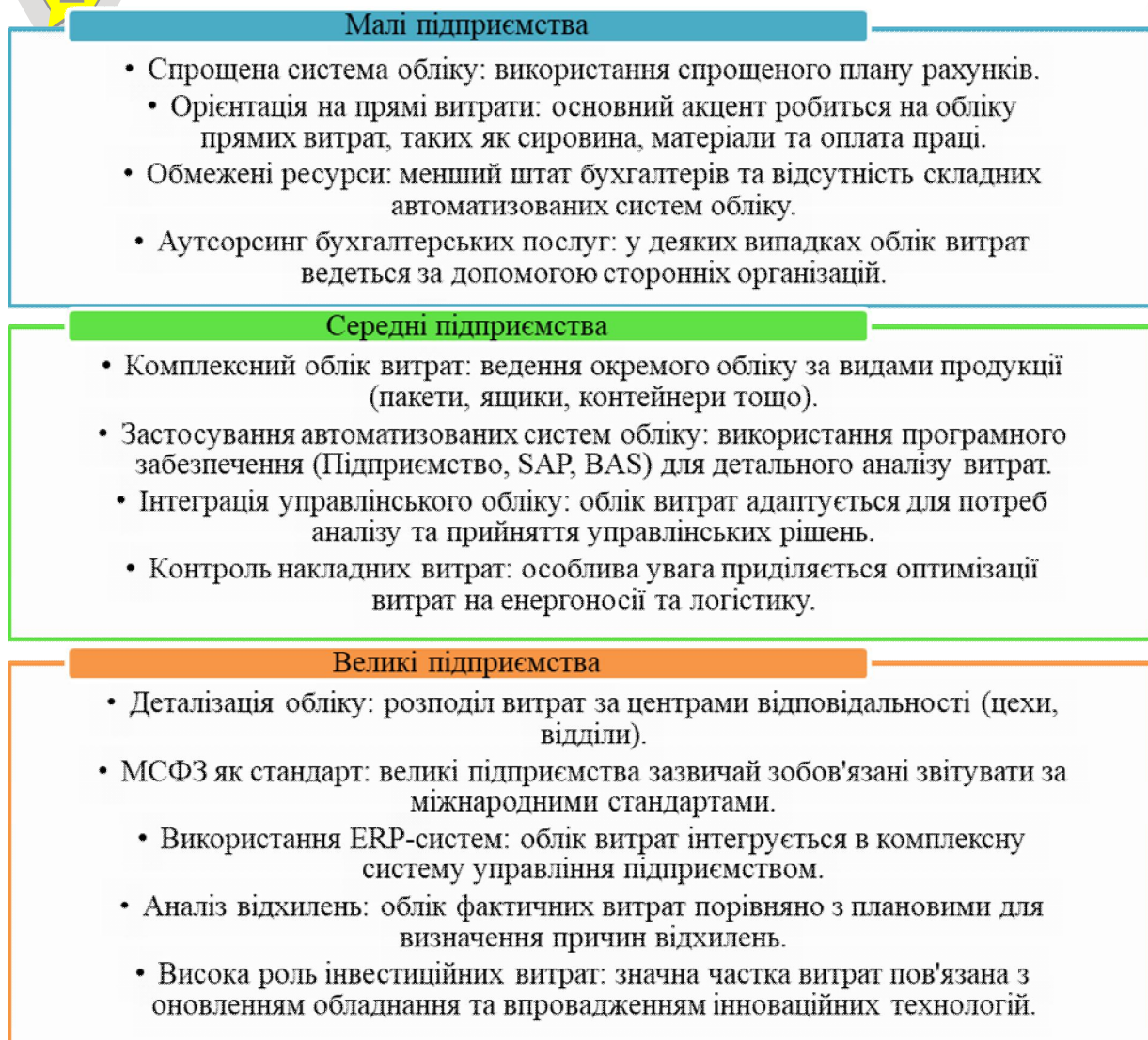

Рисунок 3. Особливості обліку витрат на підприємствах
Джерело: власна розробка автора

Кооперативні підприємства, у свою чергу, характеризуються особливим підходом до обліку витрат, який базується на принципах прозорості та орієнтації на колективні інтереси. У таких підприємствах фінансова звітність адаптована до потреб членів кооперативу, адже їхні доходи безпосередньо залежать від фінансових результатів діяльності кооперативу. Організація обліку витрат враховує інтереси всіх учасників, що забезпечує рівномірний розподіл витрат і доходів між членами. Прийняття управлінських рішень у кооперативах має колективний характер, що дозволяє враховувати думки різних учасників, але одночасно може

ускладнювати оперативність ухвалення рішень у порівнянні з приватними підприємствами [15].

Таким чином, форма власності підприємства визначає основні підходи до організації обліку витрат. Приватні компанії спрямовують свої зусилля на максимальну ефективність і гнучкість управління витратами, державні підприємства акцентують увагу на дотриманні регуляторних вимог і раціональному використанні державних коштів, а кооперативи зосереджуються на прозорості обліку і врахуванні інтересів усіх членів. Ці відмінності слугують основою для розробки адаптивних облікових політик, що дозволяють підвищувати ефективність діяльності кожного типу підприємства відповідно до їхніх стратегічних цілей та умов функціонування.

Шляхи оптимізації витрат є важливим інструментом підвищення рентабельності підприємств і їх адаптації до нових економічних умов. Перш за все, варто звернути увагу на автоматизацію та цифровізацію облікових процесів, що дозволяє знизити витрати на обробку та управління даними, підвищуючи точність і оперативність у прийнятті рішень. Впровадження систем управління ресурсами (ERP) дає змогу ефективно відстежувати витрати в реальному часі і мінімізувати помилки.

Один з важливих аспектів оптимізації витрат полягає в аналізі та вдосконаленні виробничих процесів. Виявлення неефективних етапів і впровадження нових технологій дозволяє зменшити витрати на виробництво, підвищити продуктивність і зменшити використання матеріалів, що в свою чергу знижує загальні витрати.

Особливу увагу слід приділяти енергетичним витратам, оскільки високі ціни на енергоносії можуть суттєво збільшувати загальні витрати підприємства. Впровадження енергоефективних технологій та використання відновлювальних джерел енергії допомагає зменшити ці витрати. Оптимізація логістичних процесів та управління запасами також є важливим аспектом, оскільки зменшення витрат на транспортування і складування товарів дозволяє значно знижувати загальні витрати на забезпечення

виробничих потреб. Це досягається через використання сучасних методів моніторингу і управління ланцюгами постачання.

Перегляд і оптимізація структури трудових витрат також має велике значення. Зниження витрат на оплату праці можливе завдяки підвищенню продуктивності персоналу, впровадженню гнучких форм роботи або аутсорсингу деяких бізнес-процесів, що дає змогу зменшити витрати на заробітну плату при збереженні високого рівня ефективності. Управління амортизаційними витратами, зокрема через оцінку стану основних засобів підприємства і їх ефективне використання, дозволяє знизити витрати на ремонт та оновлення обладнання. Впровадження нових технологій та ресурсозберігаючих практик допомагає зменшити витрати на утилізацію відходів і підвищити загальну ефективність виробництва.

Зміни у фінансовій структурі підприємства, зокрема зниження боргового навантаження та оптимізація умов кредитів, дозволяють зменшити процентні витрати і покращити фінансову стійкість. Важливим кроком є впровадження ефективних стратегій управління ризиками, що дозволяє підприємствам зменшити фінансові ризики і забезпечити стабільність в умовах економічної невизначеності.

Усі ці шляхи оптимізації витрат разом дозволяють значно підвищити рентабельність підприємства та забезпечити його успішну адаптацію до змінюваних економічних умов.

Висновки. Таропакувальна галузь є важливою складовою економіки, оскільки ефективне пакування забезпечує збереження продукції та зниження витрат під час транспортування, зберігання та реалізації. У сучасних умовах глобалізації, підвищення екологічних вимог і зміни на ринку, підприємства цієї галузі стикаються з необхідністю оптимізації витрат та впровадження інноваційних технологій. Основними статтями витрат є сировина, енергетичні ресурси, трудові витрати, амортизація обладнання та логістика.

Ефективне управління витратами дозволяє підприємствам досягати високої конкурентоспроможності та стійкого розвитку, зокрема через

впровадження енергозберігаючих технологій, автоматизацію процесів та оптимізацію використання ресурсів. При цьому відмінності в організації обліку витрат на малих, середніх та великих підприємствах зумовлені масштабом операцій, рівнем автоматизації та складністю облікових систем.

Форма власності підприємства також визначає підходи до обліку витрат. Приватні підприємства прагнуть до максимальної ефективності та гнучкості управлінських рішень, в той час як державні підприємства обмежені регуляторними вимогами, що може знижувати оперативність прийняття рішень. Кооперативні підприємства забезпечують прозорість обліку та колективне прийняття рішень, що відповідає їхнім внутрішнім потребам.

Отже, адаптація до сучасних економічних викликів та ефективне управління витратами є важливими факторами для забезпечення конкурентоспроможності та стійкого розвитку підприємств таропакувальної галузі. Кожен тип підприємства повинен розробляти облікові політики, що відповідають його специфіці, стратегічним цілям і умовам функціонування.

В результаті дослідження вдалося підтвердити важливість ефективного обліку витрат для забезпечення конкурентоспроможності та фінансової стійкості підприємств таропакувальної галузі. Визначені шляхи оптимізації витрат можуть бути використані для підвищення рентабельності і адаптації підприємств до нових економічних умов.

Незважаючи на досягнуті результати, вивчення теми потребує подальших досліджень у кількох напрямках. Зокрема, необхідно детальніше розглянути вплив сучасних технологій, таких як автоматизація та цифровізація облікових процесів, на зменшення витрат та підвищення ефективності управління. Крім того, важливо дослідити інноваційні підходи до зменшення екологічного впливу пакувальних матеріалів, що є актуальним в умовах підвищення екологічних стандартів.

Список використаних джерел

1. Lew, G. 2019. Use of cost accounting in cost management. *Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu*. 63. 161-171. 10.15611/pn.2019.9.14.
2. Lekesiztürk, D., Oflaç, B. 2022. Investigating sustainable packaging practices: a framework approach. *Present Environment and Sustainable Development*. 16. 171-186. 10.47743/pesd2022161013.
3. Panou, A., Karabagias, I.K. Biodegradable Packaging Materials for Foods Preservation: Sources, Advantages, Limitations, and Future Perspectives. *Coatings* 2023, 13, 1176. <https://doi.org/10.3390/coatings13071176>
4. Papageorgiou, K., Theohari, S., Konstantinos, M. 2023. Sustainable materials in the flexible packaging industry – an overview. *Polimery*. 68. 317-322. 10.14314/polimery.2023.6.2.
5. Khalid, W. & Prasad, S. 2022. Activity based costing system. *International Journal of Scientific Research*. 8. 18288-18306. 10.24327/ijrsr.2017.0807.0484.
6. Roffia, P., Benavides, M.M. & Carrilero, A. Cost accounting practices in SMEs: liability of age and other factors that hinder or burst its implementation in turbulent years. *Int Entrep Manag J* 20, 115–139 2024. <https://doi.org/10.1007/s11365-023-00938-2>
7. Melikhova, T., & Melikhov, Y. 2023. Information support for financial analysis of industrial enterprises and the influence of the size of shop expenses on tax planning at the micro level to improve management efficiency. *Economics, Finance and Management Review*, 4, 71-79. DOI: <https://doi.org/10.36690/2674-5208-2023-4-71-79>
8. Rummyk, I., & Ivanov, N. 2024. Credit management strategy to ensure the financial stability of packaging industry enterprises. *Economics, Finance and Management Review*, (3(19), 22–31. <https://doi.org/10.36690/2674-5208-2024-3-22-3>

9. Salamah, S.N. 2023. Financial Management Strategies to Improve Business Performance. Journal of Contemporary Administration and Management (ADMAN), 1(1), 9-12. DOI: <https://doi.org/10.61100/adman.v1i1.3>
10. Vovchenko, N.G., Holina, M.G., Orobinskiy, A.S., & Sichev R.A. 2017. Ensuring Financial Stability of Companies on the Basis of International Experience in Construction of Risks Maps, Internal Control and Audit. European Research Studies, 20(1), 350-368. Retrieved from: https://www.ersj.eu/repec/ers/papers/17_1_p33.pdf
11. Шепель, І. 2023. Сучасні можливості організація обліку витрат виробництва і готової продукції в умовах комплексної автоматизації. Економіка та суспільство, (55). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-55-7>
12. Мікрюкова Л., Гнатенко Є. Удосконалення методики аналізу ефективності використання основних засобів підприємства. Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Серія : Економічні науки. 2017. № 1.
13. Державна служби статистики України. 2024. <https://www.ukrstat.gov.ua/>
14. Погожих М.І., Софронова М.С. Аналітичний огляд стану світового ринку пакувальної індустрії. Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. 2020. Вип. 1(31). С. 211–226.
15. Patel, K. 2023. Harmonizing Sustainability, Functionality, and Cost: Navigating Responsible Packaging Innovations in Modern Supply Chains. American Journal of Economic and Management Business (AJEMB). 2. 287-300. 10.58631/ajemb.v2i8.51.